

3/3 - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَوْلُ مَا بُدِئَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْوَحْيِ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ، فَكَانَ لَا يَرْكِي رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلَ فَلْقِ الصُّبْحِ، ثُمَّ حَبَّبَ إِلَيْهِ الْخَلَاءُ، كَانَ يَخْلُو بِغَارِ حِرَاءَ، فَيَسْخَنُ فِيهِ - وَهُوَ التَّعْبُدُ - الْلَّيَالِيَّ ذَوَاتِ الْعَدَدِ قَبْلَ أَنْ يَنْبَغِي إِلَى أَهْلِهِ وَبِتَرْوَدٍ لِدِلْكَ، ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى حَدِيجَةَ فَيَتَرْوَدُ لِمِثْلِهَا، حَتَّى جَاءَهُ الْحُقُّ وَهُوَ فِي غَارِ حِرَاءَ، فَجَاءَهُ الْمَلَكُ فَقَالَ: اقْرَأْ، قَالَ: «مَا أَنَا بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي فَعَطَنِي حَتَّى بَلَغَ مِنِي الْجَهَدَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: اقْرَأْ، قَلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي فَعَطَنِي التَّالِثَةَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (1) فَقُلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِئٍ، فَأَخَذَنِي فَعَطَنِي التَّالِثَةَ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (2) اقْرَأْ وَرَبِّكَ الْأَكْرَمَ (3) [العلق: 1-3]). فَرَجَعَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُفُ فَوَادِهِ، فَدَخَلَ عَلَى حَدِيجَةَ بِنْتِ حُوَيْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَ: «زَمْلُونِي، زَمْلُونِي». فَرَمَّلُوهُ حَتَّى ذَهَبَ عَنْهُ الرَّوْعُ، فَقَالَ حَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا الْحَبَرَ: «لَقَدْ حَشِيتُ عَلَى تَفْسِي». فَقَالَتْ حَدِيجَةُ: كَلَّا، وَاللَّهِ مَا يُخْزِيَكَ اللَّهُ أَبْدًا، إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحْمَ، وَتَحْمِلُ الْكُلَّ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَفْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِينُ عَلَى تَوَافِبِ الْحَقِّ. فَانْطَلَقَتْ بِهِ حَدِيجَةُ حَتَّى أَتَتْ بِهِ وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلٍ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِّى، ابْنَ عَمِّ حَدِيجَةَ، كَانَ امْرًا تَصَرَّ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، كَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِيَّ، فَيَكْتُبُ مِنَ الْإِنجِيلِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ، كَانَ شَيْحًا كَبِيرًا قَدْ عَمِيَ، فَقَالَتْ حَدِيجَةُ: يَا ابْنَ عَمِّ حَبَرَ مَا رَأَى، فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: يَا ابْنَ أَخِي مَاذَا تَرَى؟ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكُونُ حَيَا إِذْ يُخْرِجُكَ قَوْمُكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَوْمَحْرِجِي هُمْ؟!» قَالَ: نَعَمْ، لَمْ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا عُودِي، وَإِنْ يُدْرِكَنِي يَوْمَكَ أَنْصُرُكَ نَصْرًا مُؤْزَرًا. ثُمَّ لَمْ يَسْتَبْ

3.3 Мўминларнинг онаси Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга бошланган илк ваҳий уйқудаги солиҳ тушдир. У зот бирор туш кўрсалар, тонг ёруғидек (аниқ ўнгидан) келмай қолмас эди. Сўнгра у зотга холи қолиш маҳбуб қилинди. Ҳиро ғорида холи қолиб, аҳлларининг олдига тушишдан олдин у ерда бир неча кечада «таҳаннус», яъни ибодат қилар эдилар. Бунинг учун озуқа ғамлаб олар эдилар. Сўнгра Хадижанинг олдига қайтиб, яна ўшанчага озуқа ғамлаб олар эдилар. Ниҳоят, Ҳиро ғорида эканларида у зотга ҳақ келди. Фаришта келиб: «Ўқи!» деди. «Мен ўқигувчи эмасман», дедилар. (У зот) айтдилар: **«Шунда мени тутди ва қисиб, қийнаб ҳам қўйди. Кейин қўйиб юбориб: «Ўқи!» деди. «Мен ўқигувчи эмасман», дедим. Сўнг мени иккинчи марта тутди ва қисиб, қийнаб ҳам қўйди. Кейин қўйиб юбориб: «Ўқи!» деди. «Мен ўқигувчи эмасман», дедим. Сўнг мени учинчи марта тутди ва қисди. Кейин қўйиб юбориб: «Яратган Роббинг номи билан ўқи! У инсонни «алақа»дан яратди. Ўқи! Роббинг энг қарамлидир», деди».**

Сўнг Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қалблари ларзага тушган ҳолда улар (оятлар) билан қайтиб, Хадижа бинт Хувайлид розияллоҳу анҳонинг олдига кирдилар-да: **«Мени ўраб қўйинглар! Мени ўраб қўйинглар!»** дедилар. У зотни қўрқинчлари кетгунча ўраб қўйишиди. Кейин у зот Хадижага хабар бериб: **«Ўзимдан хавотирланиб қолдим»**, дедилар. Шунда Хадижа: «Йўқ, Аллоҳга қасамки, Аллоҳ сизни асло шарманда қилмайди. Чунки сиз силаи раҳм қиласиз, оғирни енгил қиласиз, йўқсилларни қўллайсиз, меҳмонга меҳмоннавозлик кўрсатасиз, ҳақ йўлда бошга тушган кулфатларда ёрдам берасиз», деди. Сўнгра Хадижа у зот билан отланиб, амакиваччаси Варақа ибн Навфал ибн Асад ибн Абдулуззонинг олдига бошлаб борди. У жоҳиляят даврида насронийликни қабул қилган киши эди. Ибронийча ёза олар, Инжилдан Аллоҳ хоҳлаганича ибронийча ёзарди. У кўзи ожиз бўлиб қолган катта ёшли қария эди. Хадижа унга: «Эй амакиваччам! Биродарингизнинг ўғли, нимани кўряпсан?» деди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам унга кўрганларини айтиб бердилар. Варақа у зотга: «Бу Аллоҳ Мусога туширган Номусидир*. Қанийди қавмининг сени ҳайдаб чиқарганида тирик бўлсам! Қанийди ўшанда навқирон бўлсам!» деди.

Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Улар мени ҳайдаб чиқаришадими?»** дедилар. «Ҳа, сен олиб келган нарсани келтирган киши борки, унга албатта душманлик қилинган. Ўша кунингга етсам, сенга катта ёрдам бераман», деди.

Кўп ўтмай, Варақа вафот этди ва ваҳий бир муддат узилиб қолди».

*Номус – сир соҳиби, яъни Жаброил алайҳиссалом.

Манба: hadis.islom.uz

